

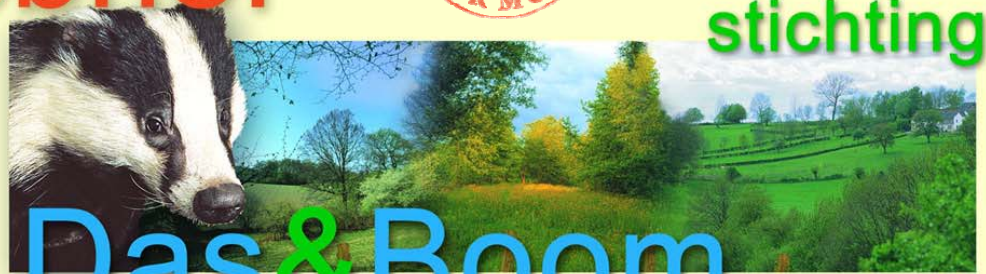
Nieuwsbrief

stichting

1

2009

De Stichting Das&Boom heeft tot doel het bereiken en behouden van een gezonde dassenpopulatie, middels het geven van adviezen inzake het beschermen en behouden van zijn leefmilieu en het opvangen en revalideren van hulpbehoevende dassen.

Das&Boom

opvang&advies

In dit nummer:

- **Bescherming van dassenburchten een papieren tijger!?**
- **Database van 20 jaar dassenonderzoek**
- **Eerste hulp voor aangereden dassen**
- **Dassengeluiden**
- **Dassen verhuisd vanaf DAF testbaan**
- **Dassen 'cull' in Wales**
- **Dassen in het nieuws**

'De Das gered'

In het prachtige nieuwe boek van Jaap Dirkmaat, "De Das gered", leest u alles over de das en de inzet van Das&Boom in de afgelopen jaren om de populatie weer op peil te krijgen.

U kunt dit boek **bestellen** op de website van **Das&Boom**.

Jonge das, gefotografeerd bij de opvang van Das&Boom

foto Valentijn ten Plate

Bescherming van dassenburchten een papieren tijger!?

Beschermingsartikelen Flora en Faunawet:

Artikel 2.

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Artikel 9.

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10.

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11.

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Op papier lijkt de bescherming van dassen en hun burchten prima geregeld. In de praktijk leiden zelfs ernstige verstoringen echter zelden tot vervolging. Daar waar dassen overduidelijk verstoord zijn door bepaalde ingrepen zoals complete kaalkap, blijkt het voor opsporingsambtenaren vaak erg moeilijk om vast te stellen of die ingrepen daadwerkelijk verstorend hebben gewerkt. Soms wordt er dan een deskundigheidsrapport van Das&Boom gevraagd om verstoring vast te kunnen stellen, vaak begint men er maar niet meer aan en blijven burchtverstoringen ongestraft.

Sinds 1947 is de das in Nederland beschermd (jachtwet). Deze bescherming hield in eerste instantie in dat de jacht op dassen weliswaar gesloten was, maar dat in geval van landbouwschade bij het ministerie een afschotvergunning kon worden verkregen. Pas in 1967 werd de jacht op de das definitief gesloten (natuurbeschermingswet). De das was nu beschermd, echter zijn leefgebied nog niet. In 2002 kwam hier verandering in met de intrede van de Flora- en faunawet. In deze wet is niet alleen de das streng beschermd is, ook zijn burcht en directe leefomgeving zijn beschermd.

Voor de bescherming van de das en zijn burcht zijn onder andere de beschermingsartikelen 2, 9, 10 en 11 van de Flora- en faunawet van belang (zie hiernaast in kader).

Met deze artikelen in de hand zou je mogen verwachten dat overtreders van de Flora- en faunawet kordaat kunnen worden vervolgd. Recente ervaringen en uitlatingen van de handhavers van de wet geven echter een ander beeld. Met name het aanpakken van burchtverstoringen blijkt een zeer frustrerende bezigheid, waarbij maar incidenteel een succesje wordt gehaald.

Waarom geen vervolging van verstoringen?

Het probleem zit hem in de artikelen 10 en 11 waarbij gesproken wordt over de termen verontrusten en verstoren. Dit zijn vage begrippen die verder in de wet niet nader worden omschreven.

Er zijn voorbeelden aan te geven waarbij een zaak verloren werd omdat door de handhaver niet aangetoond kon worden dat dassen verontrust werden en/of de dassenburcht verstoord werd.

Doordat de kans op een gunstig resultaat van een strafzaak vrij klein is, worden politiebeamten zelfs teruggefloten door hun meerderen, waardoor de aanpak van burchtverstoringen een zeer lage prioriteit heeft.

foto onder:

Burchtverstoring in natuurgebied de Maashorst bij Nistelrode; Kaalkap en een blokkade van dassenwissels; verstoring lijkt evident, maar de strafzaak is toch verloren omdat er "geen hard bewijs was van verstoring".

Dit is overigens een ad hoc beleid; de ene officier van justitie ziet wel heil in de vervolging, de andere weer niet.

foto rechts: 'Uitgedunde' bosschage op een dassenburcht bij de Hardweg bij Linden, Noord-Brabant . De aangifte van deze burchtverstoring werd niet in behandeling genomen omdat volgens de politie er "geen bewijs van duidelijke verstoring was". Op de foto hiernaast liggen de pijpen open en bloot en zijn de Kraaijenberge plassen duidelijk te zien.

Op de foto links, voor de verstoring, is de dichte bossage in de kijkrichting naar de plassen duidelijk te zien. Toen lag het burchtcomplex nog goed beschermd onder het struikgewas.

In de **richtlijnen van Das&Boom** wordt een heldere definitie gegeven van verstoring:

Onder verstoring van een dassenburcht moet iedere handeling verstaan worden die de bewoning van de burcht tijdelijk negatief beïnvloedt dan wel negatieve invloed op het gedrag van haar bewoners heeft, of waarvan redelijkerwijs aangenomen kan worden dat de handeling een dergelijke negatieve invloed hebben kan. Bij verstoring is dus geen sprake van totale vernieling van een burcht. Verstoring kan echter wel dodelijke gevolgen hebben voor één of meer bewoners van de burcht.

Omdat de handhavers ook in hun maag zitten met de vage begrippen "verstoring" en "verontrusting" wordt tegenwoordig aan Das&Boom gevraagd om een deskundigenverklaring op te maken bij burchtverstoringen. Zelfs bij complete kaalkap van een burcht wordt de zaak niet in behandeling genomen als Das&Boom geen deskundigenrapport opmaakt, waarin duidelijk wordt aangegeven waarom kaalkap op een burcht een versturende werking heeft op de dassenfamilie.

Hopeloos?

Nee, gelukkig niet. Das&Boom is namelijk bezig op een aantal fronten verbeteringen tot stand te brengen.

Das&Boom heeft in het verleden op basis van haar ervaring en inzichten **richtlijnen** ontwikkeld, waarmee de beoogde bescherming van de das en zijn leefgebied praktisch uitvoerbaar wordt gemaakt. Er wordt regelmatig in ontheffingen van het ministerie van LNV verwezen naar deze richtlijnen. Daarmee lijkt alles op papier goed geregeld, maar in de praktijk valt dat dus tegen.

Das&Boom gaat zich sterk maken om de '**gedragscode** voor zorgvuldig bosbeheer', die op dit moment wordt geëvalueerd, zodanig te laten aanpassen, dat de bescherming van de das daarin veel duidelijker naar voren gaat komen. Gebruiker en handhaver krijgen dan een duidelijk handvat om te kunnen beoordelen wat wel en wat niet kan. In de huidige gedragscode van 2005 wordt maar summier ingegaan op de bescherming van dassenburchten.

Gelukkig zijn er ook voorbeelden van zaken waar burchtverstoringen wel vervolgd worden (zie '**Dassen in het nieuws**'), maar het merendeel van de verstoringen blijft vooralsnog ongestraft.

*foto boven:
"Is deze kaalkap versturend? Er zitten toch nog dassen?"
Dassenburcht bij Hoog Buurloo bij Apeldoorn, waar na een volledige kaalkap toch nog dassensporen gevonden werden bij de burcht.*

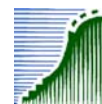
Een tentje **op** een dassenburcht...., verstorend?

Das&Boom moest zelfs in dit geval een deskundigenverklaring opstellen over de mogelijke verstoring van een burcht. Het tentje was geplaatst op één meter van een belopen hol om makkelijk foto's van de dassen te maken.

Gedragscodes

Gedragscodes geven aan hoe bij bepaalde werkzaamheden schade aan de beschermde dier- en plantensoorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Een goedgekeurde gedragscode geeft vrijstelling voor een aantal verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor een aantal soorten is bij veelvoorkomende werkzaamheden geen ontheffing meer nodig. Een sector, organisatie of bedrijf stelt zelf een gedragscode op en legt deze ter goedkeuring voor aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

[Link](#) naar meer info over gedragscodes:

Database van 20 jaar dassenslachtoffers

Sinds 1990 registreert Das&Boom alle dode en gewonde dassen, die in Nederland worden aangetroffen.

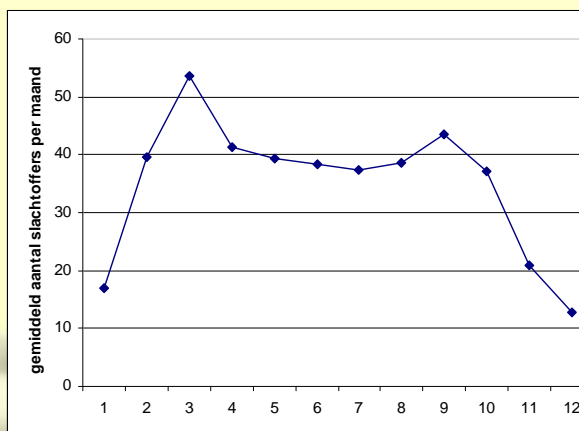
Meldingen komen binnen van onder meer particulieren, wegbeheerders, jachtopzichters, het Groennetwerk, politie en terreinbeherende instanties.

De database van Das&Boom bevat nu meer dan 11.000 gegevens over dode en gewonde dassen, voornamelijk gesneuveld in het verkeer.

Met behulp van deze gegevens kan eenvoudig een knelpuntenlijst worden samengesteld van locaties waar meer dan incidenteel een das wordt doodgereden.

Op die plaatsen kan een bestaande voorziening niet (meer) functioneren of zou een nieuwe voorziening voor dassen wenselijk kunnen zijn. In een dergelijk geval zal Das&Boom bij de wegbeherende instantie aandringen op maatregelen.

Uit de gegevens van bijna twintig jaar slachtofferregistratie zijn ook andere gegevens te destilleren. In de onderstaande grafiek is het gemiddelde aantal verkeersslachtoffers per maand zichtbaar gemaakt. De grafiek toont een duidelijk verband tussen het aantal slachtoffers per maand en de variatie in activiteit van de das in de verschillende seizoenen.

De piek in het voorjaar heeft te maken met verschillende factoren; in deze periode zijn de vrouwtjes druk met het verzamelen van voldoende voedsel om hun jongen te kunnen zogen en moeten daarvoor vaak grotere afstanden afleggen.

Ook moeten ze per nacht vaker terug naar de burcht om hun jongen te zogen. Grotere afstanden afleggen betekent vaker moeten oversteken met dus een grotere kans te worden aangereden.

Jonge dassen van vorig jaar, die zijn blijven 'plakken', moeten plaats maken voor de nieuwe generatie. Deze dieren zwermen uit en moeten daarbij regelmatig wegen oversteken.

Database van dassenburchten en dassenslachtoffers

Das&Boom beschikt over een actuele database van meer dan 6000 dassenburchten en meer dan 11000 verkeersslachtoffers in Nederland.

Deze enorme hoeveelheid informatie van zowel dassenburchten als dassenslachtoffers vormt de basis voor de **adviezen** die Das&Boom kan geven.

In de herfst verlaat een gedeelte van de jonge dassen hun geboortegrond en trekken de wijde wereld in, wat een verhoogd risico betekent om te sneuvelen in het verkeer. Aan het eind van het jaar hebben de dassen een flinke

vetvoorraad opgebouwd om de tijd van schaarste te kunnen overleven en blijven veelal in of bij hun burcht. Buiten valt er meestal niet zoveel te halen. In die periode vallen dan ook de minste slachtoffers.

Hulp en opvang

Eerste hulp voor aangereden dassen

Op ons wegennet sneuvelen jaarlijks tussen de 5 à 10 miljoen dieren, heel veel vogels, maar ook grotere dieren zoals reeën en dassen. Zo'n aanrijding is altijd een drama, zeker bij de grotere dieren. Uiteraard voor het betrokken dier, maar ook voor de achterblijvers; niet alleen oude of zieke, echter ook kerngezonde dieren worden gedood. Een dassenpopulatie bijvoorbeeld heeft hierdoor een onnatuurlijke opbouw en is voortdurend instabiel.

Ook aan de andere kant van de bumper is de impact van zo'n aanrijding groot. Een dier aanrijden gaat je niet in de koude kleren zitten. Het is tegenwoordig voor de meeste mensen vanzelfsprekend dat zo'n aangereden dier geholpen wordt. Maar hoe help je zo'n aangereden dier, kun je zo'n dier wel helpen en mag het eigenlijk wel? Deze dieren

*In de herfst wordt het tijd voor een aantal dassen om te vertrekken.
© Badgerwatcher.com.*

zijn immers beschermd, je mag ze niet zomaar meenemen naar huis.

Wetgeving rond hulpbehoevende wilde dieren

In 1992 is de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren van kracht geworden. Die wet legt een zorgplicht op voor hulpbehoevende dieren: "Een ieder is verplicht hulpbehoevende dieren de nodige zorg te verlenen". Hoewel die wet eigenlijk alleen gaat over gehouden dieren, dus dieren met een eigenaar, geldt dit artikel ook voor in het wild levende dieren.

Voor de invoering van de Flora- en faunawet in 2002 was het formeel verboden beschermde dieren 'onder je te hebben'. Je mocht ze dus niet oppakken, vervoeren of in huis hebben. Ook niet als ze gewond of ziek zijn. Zelf het brengen van een gewonde gierzwaluw naar een asiël was formeel eigenlijk al verboden.

In de praktijk viel dat wel een beetje mee natuurlijk, maar toch merkwaardig dat je wetten overtreedt als je je bekommert om een hulpbehoevend dier.

Daar heeft de wetgever dan ook een mouw aan gepast.

In die nieuwe Flora- en faunawet is er namelijk ook aandacht voor hulpbehoevende in het wild levende dieren, dan moet je echter wel goed zoeken :

In artikel 13 van de Flora- en faunawet wordt het onder zich hebben en vervoeren van beschermde dieren strafbaar gesteld. Uitzonderingen op dit artikel worden geregeld in het "Besluit vrijstelling beschermde diersoorten", KB 525 (2000) In hoofdstuk 2, "vrijstellingen voor bezit, vervoer en handelen van beschermde diersoorten", artikel 14 wordt bepaald dat: *"het verbod van het onder zich hebben en vervoeren van beschermde dieren geldt niet ten aanzien van zieke of gewonde dieren, ten behoeve van opvang en verzorging. Deze vrijstelling is geldig, voor zover dieren binnen 12 uur naar een opvang met een geldige vergunning worden vervoerd"*.

Een paar jaar geleden is daar een uitzonderingsbepaling aan toegevoegd voor een aantal diersoorten:

"Voor reeën, edelherten, damherten en wilde zwijnen geldt deze regel uitsluitend, als voor het vervoeren melding is gemaakt bij de meldkamer van de regionale politie en het vervoer vervolgens plaats vindt door een door de politie aangewezen vervoerder".

Iedereen is dus volgens de Gezondheids- en welzijnswet voor Dieren tegenwoordig wettelijk verplicht zich te bekommeren om aangereden dieren. Dat geldt voor iemand die een dier aanrijdt, maar ook voorbijgangers, die met zo'n hulpbehoevend dier geconfronteerd worden. Ook mag iedereen een hulpbehoevend dier (behalve reeën, herten en wilde zwijnen) naar een opvang

Dassenopvang- centrum van Das&Boom

Tot ca. 2004 reed er vanuit Beek-Ubbergen een 'dassenambulance' van Das&Boom naar elke gewonde das in heel Nederland. Deze dieren gingen naar de dierenarts en werden indien mogelijk gerevalideerd in het opvangcentrum van Das&Boom.

Tegenwoordig is de eerste hulp aan dassen een taak van dierenambulances en jachtopzichters. Das&Boom speelt hierbij indien nodig een informatieve en coördinerende rol.

Het opvangcentrum van Das&Boom vangt nog steeds gewonde en verweesde dassen op.

vervoeren, als het dier maar binnen 12 uur wordt overgedragen aan een erkende opvang. Het is dus wettelijk toegestaan, maar of het wenselijk is dat mensen zelf gewonde dieren gaan vervoeren, is iets anders.

Folder wildaanrijdingen

De Stichting Groennetwerk heeft een folder gepubliceerd, hoe op de Veluwe en in de Achterhoek te handelen na het aanrijden van een in het wild levend dier. Een aantal punten in die folder zijn ongelukkig geformuleerd en waren aanleiding voor Das&Boom om te reageren. Inmiddels heeft Das&Boom hierover contact gehad met het Groennetwerk. Afsproken is in de nieuwe folder de punten anders te formuleren.

Zo is de bewering in de folder, dat in het wild levende dieren na revalidatie weinig kans hebben te overleven, onjuist. Organisaties die in het wild levende dieren revalideren hebben daarvoor een ontheffing en gaan zorgvuldig te werk. Er worden geen dieren uitgezet met weinig kans om te overleven, deze dieren worden geëuthanaseerd. Bij Das&Boom komen regelmatig gewonde dassen binnen die we om die reden laten inslapen. Dassen die wél gerevalideerd worden hebben juist een goede kans om weer succesvol te integreren in de dassenmaatschappij. Niemand kan een monopolie opeisen voor het helpen van gewonde dieren, daar is niemand bij gebaat. Wel met een goede samenwerking.

Geruzie rond hulp aan wilde dieren

Wat betekent die zorgplicht in de praktijk voor iemand die geconfronteerd wordt met een hulpbehoevend wild dier en hoe kun je een dier zinvol helpen?

Daarover lopen de meningen uiteen. In ieder geval moet je er voor zorgen dat zo'n hulpbehoevend dier geholpen wordt. Zelf kun je meestal weinig zinnigs uitrichten, daarvoor ontbreekt de kennis en middelen en kan bovendien voor alle betrokkenen gevaarlijk zijn, zeker bij grotere dieren als dassen. Aangereden dieren op de snelweg is overigens een ander geval. Daar zijn de verkeersrisico's veel te groot om überhaupt te stoppen.

Het is dus zaak hulp te zoeken.

Vroeger kwam je dan vrijwel altijd uit bij een dierenambulance of jachtopzichter, sinds kort zijn er echter ook andere organisaties die zich inzetten voor aangereden in het wild levende dieren.

Zo is sinds een paar jaar op delen van de Veluwe en sinds kort ook in de Achterhoek de Stichting Groennetwerk actief. Met de hulp van vrijwilligers, allemaal 'groene BOA's' (bijzonder opsporings ambtenaren) worden aanrijdingen met in het wild levende dieren door deze stichting afgehandeld in opdracht van de regionale meldkamer. Ook in de provincie Utrecht is een 'valwildproject' van start gegaan op initiatief van de Vereniging Het Reewild.

Toen die organisaties medio 2007 adviseerden in het vervolg bij wildaanrijdingen in plaats van de dierenambulance de politie te bellen, ontstond er heel wat commotie. De politie zou vervolgens namelijk alleen Boa's inschakelen voor aangereden wilde dieren. Koppen als "Dierenredders buiten spel bij gewond wild", kamervragen en ongenueanceerde beschuldigingen over en weer waren het gevolg. "Boa's knallen gewonde dieren af" en "dierenambulancepersoneel is ondeskundig".

Inmiddels blijkt de praktijk wat minder zwart wit dan die krantenkoppen zouden doen vermoeden. De Stichting Das&Boom werkt in ieder geval prima samen met zowel dierenambulances als jachtopzichters en organisaties als het

Groennetwerk.

De ervaring van Das&Boom is dat het Groennetwerk uitstekend werkt en met haar inspanningen veel onnodig dierenleed voorkomt. Maar ook dierenambulances werken vaak snel en adequaat en ook de eerste opvang verloopt meestal prima. Er zijn bovendien veel dierenambulances die goed samenwerken met jachtopzichters en BOA's en hen inschakelen wanneer de toestand van een aangereden dier (vaak reeën) hopeloos lijkt. Ook BOA's schakelen dierenambulances in voor het vervoeren van gewonde dieren naar een opvang. Ook kan de politie nog steeds voor het vervoeren van gewonde wilde dieren een dierenambulance inschakelen.

Vooroordelen over en weer staan soms nog een goede samenwerking in de weg. Daar is niemand bij gebaat, zeker niet de hulpbehoevende dieren. Met de veldkennis van jachtopzichters en BOA's en de toewijding, snelheid en vervoerscapaciteiten van dierenambulances kunnen hulpbehoevende dieren effectief geholpen worden.

Voorkomen is beter

Natuurlijk blijft het voorkomen van aanrijding het belangrijkste.

Daarom zet de stichting Das&Boom Opvang en Advies zich in om daar waar nodig faunavoorzieningen te laten aanleggen, onderhouden of repareren ([faunavoorzieningen, website Das&Boom](#)). Dat het laatste erg nodig is blijkt uit het feit dat ruim de helft van de bestaande faunavoorzieningen, zoals dassentunnels en rasters, gebreken vertonen. Een derde is zelfs geheel onbruikbaar door achterstallig onderhoud of ondeskundige aanleg ([naar artikel over faunavoorzieningen nieuwsbrief Das&Boom](#)).

Dit veroorzaakt natuurlijk onnodig veel slachtoffers en is een verspilling van overheidsgelden. *Toch zullen er altijd dieren worden aangereden, zelfs als overal goed werkende voorzieningen zijn gerealiseerd. Das&Boom probeert deze dieren in samenwerking met alle hulporganisaties, waar mogelijk en zinvol, een tweede kans te bieden.*

Dassengeluiden

De das staat te boek als een tamelijk zwijgzaam dier. Kreten van een das, die hevige pijn leidt, gaan door merg en been, dat is vrij algemeen bekend. Andere geluiden van dassen zijn veel minder bekend. Niet zo verwonderlijk, de meeste geluidjes die dassen wel maken zijn

Via de [website van de universiteit in Oxford](#) zijn 16 verschillende dassengeluiden te horen met uitleg over de betekenis van die geluiden

vrij zacht en voor mensen nauwelijks hoorbaar, zeker op enige afstand.

Toch is het logisch dat een dier dat zo'n goed ontwikkeld gehoor heeft als de das veel gebruik maakt van geluiden om te communiceren. De das beschikt dan ook over een gevarieerd repertoire aan geluiden; Met snuiven, grommen, kekkeren, blaffen, piepen en kirren kunnen ze veel informatie overdragen aan hun soortgenoten.

Het hele scala aan dassengeluiden is vaker beschreven, maar onderzoekers van het 'Wildlive Conservation Research Unit', een onderdeel van de afdeling zoölogie van de universiteit van Oxford, hebben die geluiden nu systematisch opgenomen, beschreven en voor iedereen toegankelijk gemaakt. Op hun website zijn al die dassengeluiden te beluisteren met de bijbehorende uitleg. Op de website van de dassenwerkgroep Brabant zijn de geluiden te horen met een uitleg in het Nederlands.

Aanbevolen.

Op de [website van de dassenwerkgroep Brabant](#) zijn deze geluiden ook te beluisteren met een uitleg in het Nederlands.

Buitenland

Dassen 'cull' in Wales

Op 30 maart 2008 heeft het 'National Assembly for Wales' een voorstel ingediend om dassen te doden in de strijd tegen rundertuberculose. Dat leidde tot een grote commotie, waarna de verantwoordelijk minister van 'Rural Affairs', Elin Jones, enigszins terugkrabbelde; het was allemaal verkeerd begrepen, het was slechts een stap in een afwegingsproces. Maar dat afwegingsproces verliep vervolgens geheel achter gesloten deuren; De dassenbeschermingsorganisatie in Wales, Badger Trust Cymru, heeft ondanks aandringen en

"The Cull"

In Groot-Brittannië wordt de das beschuldigd van het verspreiden van runder tuberculose, een gevreesde veeziekte, die momenteel alleen in Ierland en Engeland voorkomt.

Ondanks overtuigend wetenschappelijk bewijs van het tegendeel is de dreiging van het 'selectief uitroeien' ('culling') van dassen nog steeds actueel

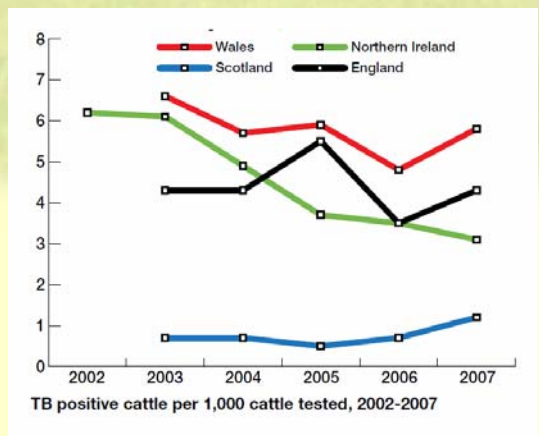

gerechtelijke stappen geen voet tussen die deur kunnen krijgen.

Een paar maanden eerder, in januari 2008, adviseerde het 'Welsh Assembly's Rural Development Sub-Committee', om het doden van dassen achterwege te laten; het zou geen noemenswaardig effect hebben op verspreiding van runder tuberculose. Zij adviseerden maatregelen binnen de veesector zelf; betere controles op besmetting en geen vervoer van besmette dieren. Zij volgden hiermee grotendeels het advies van de Independent Science Group (ISG), die na 10 jaar in een van de grootste ooit in Engeland uitgevoerde veldonderzoeken concludeerde dat het doden van dassen de kansen op verspreiding van runder tuberculose alleen maar groter maakt.

Dat het verplaatsen van ongetest - en dus mogelijk besmet vee- de hoofdoorzaak is van het probleem, is zeker in Wales duidelijk geworden. Na een uitbraak van 'Mond en klauwzeer' in 2001 werd een groot deel van het getroffen vee in Wales vervangen door vee uit runder tuberculose-besmettingshaarden in Engeland. De National Farmers Union verzet zich tegen het testen van de te vervoeren dieren. Het aantal besmettingen in Wales steeg in 2 jaar 177%. Pas in 2006 begint men hier met het testen van vee voorafgaand aan het vervoeren. Er zit dus een groot reservoir verborgen besmettingen in de veestapel in Wales.

Het grafiekje toont het verloop van het aantal besmettingen van runder tuberculose in de afgelopen jaren in het Verenigd Koninkrijk. Opvallend is dat de enige opvallende daling optreedt in Noord-Ierland. Hier worden geen dassen gedood maar concentreert men zich op het voorkomen van besmetting van koeien onderling.

In Wales is inmiddels het aantal besmettingen met runder tuberculose onder het vee het grootst van de UK. In 2008 zijn er 12000 stuks besmet vee afgemaakt, 52% meer dan het jaar daarvoor. Het is dus duidelijk dat er iets gebeuren moet en het lijkt ook duidelijk wat er gebeuren moet. De schuld ligt natuurlijk voornamelijk bij de moderne intensieve veehouderij; de duizenden dieren, dicht op elkaar gepakt en gefokt voor een zo hoog mogelijke opbrengst, verspreiden ziektes makkelijk onder elkaar. Als de das al een bijdrage zou leveren aan dit alles, is die marginaal.

Maar helaas, bij dit soort afwegingen spelen gezond verstand en wetenschappelijk bewijs geen

doorslaggevende rol. Politieke overwegingen en belangen zijn veel belangrijker.

Het is dan ook niet geheel onverwacht dat Elin Jones op 24 maart naar buiten kwam met de aankondiging, dat er in een soort pilot project 1000 dassen gedood zouden worden.

“Intimidatie door boerenorganisaties en “cull-gekke dierenartsen” concludeert de Badger Trust.

Steve Clark, woordvoerder van de Badger Trust: “Een weerzinwekkend beslissing, goedkope, smerige politieke spelletjes van het ergste soort”.

“In plaats van orde op zaken te stellen in de veehouderij wordt de das weer als zondebok gebruikt”.

“Doordat dit uitroeien van dassen gecombineerd wordt met andere maatregelen, zal men straks, als het aantal besmettingen zou dalen, geen idee hebben welke van de maatregelen daar debet aan is. Onvermijdelijk zal echter elke daling worden toegeschreven aan het doden van dassen met alle gevolgen van dien voor de dassen in Wales en misschien ook in Engeland”.

De beslissing van Jones valt in goede aarde bij de boeren, maar is erg impopulair bij het grote publiek.

Voor de ‘pilot-cull’ is een gebied van 200 km² in Noord Pembrokeshire uitgekozen, waar alle dassen volledig worden uitgeroeid over een periode van vijf jaar. De dassen worden gevangen met vangkooien en worden dan doodgeschoten, de meest humane methode volgens Jones.

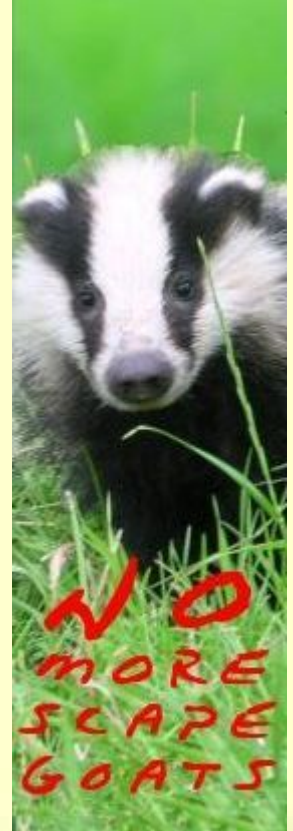
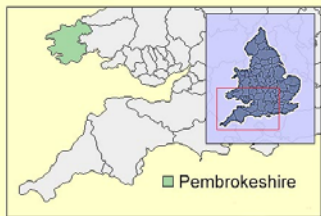
Dit immorele en onverantwoordelijke plan lijkt geheel voorbij te gaan aan het feit dat dassen zich niet houden aan denkbeeldige grenzen. Het is dus onuitvoerbaar, tenzij ook dassen elders in Wales en wellicht zelfs in Engeland gedood gaan worden. Het publiek in Wales en Engeland zal dat niet pikken, dat is dus geen optie. Vreemd genoeg wordt dat in de plannen in Wales onderkend. Er zal dan ook, naast de cull, ingezet worden op orale vaccinatie, net als in Engeland. Deze methode is veel goedkoper en effectiever, dus waarom niet een paar jaar gewacht totdat deze middelen beschikbaar worden? Vanwaar dan dit dwaze plan?

De belangrijkste reden is politiek. Veel boeren in Wales haten dassen. Zelfs in gebieden waar geen rundertuberculose voorkomt liggen verbazend grote aantallen dode dassen langs de weg. Ook daar waar er geen dassenburchten in de weide omtrek te vinden zijn. Iedereen in Wales weet wat er gaande is; Boeren schieten dassen dood en gooien ze langs de weg.

Het geplande uitroeien van 1000 dassen in Pembrokeshire zal geen einde maken aan de verspreiding

Elin Jones kondigt haar plannen aan, BBC news today

meer over
runder-
tuberculose,
"bovine TB"
op de
[website van
de 'Badger
Trust'](#).

van rundertuberculose in Wales. Daar is het dan ook niet om te doen. Het is een symbolische maatregel om electorale redenen, en een maatregel om in ieder geval *iets* te doen tegen de zich nog steeds verder verspreidende ziekte.

Engeland kiest een andere weg

Een paar dagen voordat Elin Jones haar onzalige plannen openbaar maakte, kwam staatssecretaris van Landbouw, Hillary Benn, op 19 maart 2009 naar buiten met de aankondiging dat Engeland gaat inzetten op de vaccinatie van dassen.

Een praktijkonderzoek naar een injecteerbaar vaccin zal in 2010 beginnen en zeker vijf jaar doorgaan. Het is de bedoeling een praktisch uitvoerbare methode te ontwikkelen om het vaccin toe te kunnen dienen. Men verwacht tegen 2014 een oraal toe te dienen variant van het vaccin beschikbaar te hebben.

Het Badger Trust staat voorzichtig positief tegenover dit voorstel:

"Vee, niet dassen vormen het belangrijkste reservoir van rundertuberculose. Ondanks het feit dat tijdens onderzoek de afgelopen jaren bij het doden van duizenden dassen is gebleken, dat slechts 1% geïnfecteerd was, hopen we dat dit vaccin de dassen zal beschermen tegen de ziekte".

Ook in Noord Ierland dreigt 'the cull'

Noord Ierland is de enige regio in Groot Brittanië, waar er geen dassen zijn gedood in de strijd tegen rundertuberculose. Het aantal besmettingen met rundertuberculose was rond 2001 het hoogst van Groot-Brittanië, sindsdien is dat aantal gedaald met 50%. Men heeft dat weten te bereiken, omdat de boeren in Noord Ierland in tegenstelling tot elders wel meewerken aan een goede test op rundertuberculose en strenge controles op het vervoeren van vee. In de Republiek Ierland is in diezelfde periode het aantal besmettingen toegenomen met 13%, terwijl daar duizenden dassen zijn uitgeroeid.

Toch heeft het ministerie van Landbouw van Noord Ierland plannen bekend gemaakt om dassen te gaan elimineren. Men lijkt tegemoet te willen komen aan de overgewaaid anti-dassen hysterie van sommige politici en boerenorganisaties.

Officieel is het de doel van deze "Cull" te onderzoeken in hoeverre dassen besmet zijn met het rundertuberculose-virus.

Meer info op de website van the North Ireland Badger Group

(klik op de afbeelding)

“ Onzin”, volgens de Noord-Ierse dassenbeschermers. Net als in Nederland vallen er talloze dassenslachtoffers op het Ierse wegennet. Er is nooit serieus moeite gedaan deze dieren te verzamelen en effectief te onderzoeken. “Een goed georganiseerde studie bij verkeersslachtoffers zou dezelfde informatie opleveren als de geplande Cull, maar zou veel goedkoper zijn en het zinloos doden van 1000 dassen voorkomen”.

Of het hier werkelijk tot een ‘cull’ zal komen is nog de vraag. In ieder geval kan in Noord-Ierland iedereen met een dassenburcht op zijn of haar land dassenvangers de toegang weigeren en een aantal zullen dat ook zeker doen. Daarmee wordt het hele plan onhaalbaar.

Advies en monitoring

Dassen verhuisd vanaf DAF testbaan

DAF trucks in Eindhoven beschikt over een proefbaan in St. Oedenrode, waar DAF vrachtwagens getest worden. Het is een afgesloten terrein met een hoog hekwerk er omheen om nieuwsgierige blikken, reeën en vossen te weren.

In 2006 is op dat terrein een dassenburcht aangetroffen. Het vermoeden bestond, dat de dassen via een defecte poort waren binnen gekomen. Op verzoek van DAF trucks heeft de Faunabeheereenheid Noord-Brabant een ontheffing aangevraagd bij de provincie Noord-Brabant om deze dassen te mogen vangen in verband met de risico's voor chauffeurs van de vrachtwagens en dassen zelf ('in het belang van de openbare veiligheid, volksgezondheid en ter voorkoming van schade aan flora en fauna').

Het Faunafonds adviseerde de provincie in 2007 aanvankelijk negatief, omdat ze geconstateerd had dat het raster om de testbaan voor dassen geen serieuze belemmering vormde; het is niet ingegraven, dassen kunnen er dus makkelijk onderdoor. Men vond de situatie bovendien niet ernstig genoeg en verhuizing niet zinvol zolang er geen nieuw dassenkerend hekwerk zou komen.

De provincie Noord-Brabant oordeelde echter anders; De ontheffing werd toch verleend onder de voorwaarden dat DAF

moest stoppen met het laten verbouwen van maïs binnen de testbaan (voedsel voor de das), professionele hulp in moest schakelen voor de verhuizing en het hekwerk zo aan moest laten passen of te laten vernieuwen, dat er geen dassen meer onderdoor zouden kunnen.

Bij het verlenen van de ontheffing heeft de provincie Noord-Brabant zich voornamelijk laten leiden door overwegingen van 'openbare orde en volksgezondheid'. De ontheffing van de provincie bevatte echter geen enkele voorwaarde over de manier van vangen van de dassen noch aan de

Burchtcomplex op de DAF testbaan

verhuislocatie. Wanneer de dassen bij wijze van spreken buiten het hekwerk simpelweg op straat zouden worden gezet, zou al aan de bepalingen van ontheffing worden gedaan. Dat er na het inrasteren van de proefbaan daar geen toekomst meer zou zijn voor de dassen, was de belangrijkste reden van Das&Boom om positief te reageren op een verzoek van DAF om deze dassenverhuizing op zich te nemen.

Dat is het belangrijkste criterium voor Das&Boom om überhaupt mee te werken aan een dassenverhuizing: de betrokken dassen moeten er op vooruit gaan. Ook Das&Boom voorzag grote problemen rond de effectiviteit van het bestaande hekwerk, maar wilde voorkomen dat de dassen verhuisd zouden worden door een organisatie of bedrijf, bij wie de dassenbelangen een minder belangrijke rol spelen.

Das&Boom heeft na onderzoek een uitzetren laten bouwen op een terrein van Staatsbosbeheer en daarin een kunstburcht aangelegd. Het terrein ligt midden in een ideaal dassenbiotoop op 3 km afstand van de DAF testbaan.

Met een infrarood camera is het aantal dassen op de burcht op de testbaan vastgesteld, waarna de burcht is ingerasterd. Zo'n dassenraster loopt zo'n vijftig centimeter door onder het maaiveld en heeft onderaan nog een horizontale geplaatste flap, om te voorkomen dat de dassen zich onder het gaas door kunnen graven. Met behulp van vangkooien zijn de dassen vervolgens gevangen en verhuisd naar de nieuwe locatie.

Bij zo'n verhuizing is het belangrijk de overlast voor dassen tot een minimum te beperken. Daarom zijn de vangkooien

Das in het spotlight van de infrarood camera

Andere dassenverhuizingen

Een aantal jaren geleden heeft Das&Boom een dassenverhuizing op zich genomen voor de gemeente Apeldoorn. Deze dassen hadden zich gevestigd op de voormalige vuilstortplaats 'de Vellert' aan de Zuidkant van de stad, ingesloten door snelwegen. De vuilstort moest plaats maken voor woningbouw, waarbij er voor de dassen op die locatie geen acceptabel alternatief was te realiseren. Deze dassen zijn verhuisd naar een prachtige locatie bij Lochem, waarbij de dassen er, afgezien van de onvermijdelijke overlast van een verhuizing, fors op vooruit zijn gegaan.

Momenteel is Das&Boom bezig met een mogelijke dassenverhuizing voor Prorail bij Deventer. Daar hebben dassen een burcht gegraven in het talud van een spoorlijn, terwijl op hun foerageergebied een nieuw bedrijventerrein gepland staat.

Een geplande dassenverhuizing voor Rijkswaterstaat bij een nieuwe rondweg bij Ommen gaat niet door, omdat onderzoek door Das&Boom uitwees, dat de bewuste burcht verlaten was.

uitgerust met een GSM alarm. Zodra een vangkooi dichtvalt, krijgt een medewerker van Das&Boom een melding via een mobiele telefoon en kan de das dan zo snel mogelijk uit de vangkooi halen. Gelukkig zijn de medewerkers van DAF en de bewakers van het terrein daarbij zeer behulpzaam geweest; de testbaan was in principe 's nachts namelijk gesloten.

Voordat de gevangen dassen werden overgebracht naar de uitzetlocatie, zijn ze eerst naar een dierenarts gegaan, waar ze werden voorzien van een chip. Daarmee kan de identiteit van de verhuisde dassen naderhand worden vastgesteld.

De verhuisde dassen zijn vervolgens drie maanden binnen het raster van hun nieuwe locatie bijgevoerd, zodat ze konden wennen aan hun nieuwe woonplaats. Na drie maanden is het raster geopend en konden de dassen hun nieuwe omgeving gaan verkennen.

Inmiddels had echter de recessie roet in het eten gegooid van de oorspronkelijke plannen. DAF kreeg geen toestemming meer vanuit het hoofdkantoor in Amerika geld te besteden aan een nieuw dassenwerend raster of effectieve aanpassingen van het bestaande hekwerk.

Een kleine week na het vrijlaten vanuit de uitzetren meldde zich één van de gevangen dassen weer bij de poorten van de testbaan. De das bleek geen probleem te hebben met het passeren van het schrikdraad, dat rond het bestaande hekwerk was aangebracht. Het dier probeerde vervolgens op verschillende plaatsen onder het raster rond de burcht door te graven. Das&Boom heeft de das nogmaals gevangen en teruggebracht naar de uitzetren. Bij uitlezen van de chip bleek het namelijk inderdaad om één van de eerder gevangen

dassen te gaan.

De andere verplaatste dassen zijn niet teruggegaan naar hun oorspronkelijke burcht. Zij kunnen de keuze van hun nieuwe locatie blijkbaar wel waarderen; een ideaal dassenbiotoop met weilandjes houtwallen en bossages, waar de dassen een stuk beter af zijn dan tussen de rondjesrijdende DAF trucks

Dassen in het nieuws

Vervolging NK Mountainbike voor verstoren dassen

Trouw, 30 juni 2009

Het Openbaar Ministerie moet de organisator van de Nederlandse Kampioenschappen Mountainbike 2007 in Margraten alsnog strafrechtelijk vervolgen voor de vernieling van een dassenburcht. Het gerechtshof in Den Bosch heeft dat besloten in een zogenoemde beklagprocedure die was aangespannen door de Dassenwerkgroep Limburg.

Justitie in Maastricht oordeelde begin 2008 dat er te weinig bewijs was voor de aangifte wegens overtreding van de Flora- en Faunawet. De Dassenwerkgroep was het daar niet mee eens en diende de klacht in.

Op basis van kleurenfoto's die zijn gemaakt van een bruin, zanderig fietsspoor over de dassenburcht, gaf het hof de stichting gelijk.

Justitie moet de Stichting Wielersport vervolgen voor het opzettelijk verstoren van leefgebied van de dassen en het houden van een wielervedstrijd zonder ontheffing, aldus het arrest.

Het NK Mountainbike is dit jaar wederom in Margraten. De organisatie heeft in overleg met de natuurbeschermers gekozen voor een anders parcours.

Tunnel onder weg Wansum voor dassen

Dagblad de Limburger, 17-04-2009

... Er worden jaarlijks zo veel dassen aangereden op de Postbaan in Wanssum, dat de gemeente nu maatregelen wil nemen. Door de aanleg van rasters en een tunnel moeten dassen voortaan veilig kunnen oversteken...

... Onderzoek door de stichting Das&Boom heeft uitgewezen dat de dassenpopulatie in het gebied rondom de Postbaan erg groot is.

Het komt dan ook geregeld voor dat een das op de weg wordt doodgereden....

Vier dassen vergiftigd in Drentse bossen

Dagblad van het Noorden 20-02-2009

...Zeer waarschijnlijk door vergiftiging zijn in korte tijd vier Drentse dassen om het leven gekomen. Boswachters Pauline Arends en Harry Offringa van Staatsbosbeheer reageren geschokt op de vondst van de dode, zwaar beschermde dieren. "Dit is heel triest", vindt Arends.

Nadat de das zo'n dertig jaar geleden vrijwel was uitgestorven, is het dier de laatste jaren aan een succesvolle terugkeer in Drenthe begonnen. "In die tijd was er nog maar een handjevol over. Nu zijn er in onze provincie rond de 500 dassen, maar dat is nog steeds erg weinig.

Er is in Drenthe ruimte genoeg voor minstens 1500 dieren en daar zijn we dus nog lang niet", aldus Arends. "En als je ziet dat er jaarlijks tientallen dassen worden doodgereden, dan moet je heel zuinig op deze dieren zijn."

Stropende jager Staphorst betrap

De Stentor, 3 02-2009

STAPHORST - Het milieuteam van de politie IJsselland heeft vorige week vrijdag een 78-jarige stroper uit Staphorst aangehouden. De 78-jarige man had een strik geplaatst op een looppad (wissel) in de nabijheid van een Dassenburcht. De stroper werd opgepakt toen hij op heterdaad werd betrap tijdens het controleren en weer vangklaar opstellen van de strik.

Tijdens het verhoor in het politiebureau verklaarde de man dat het zijn bedoeling was om met de strik een vos te vangen.

Tegen de jager wordt proces-verbaal opgemaakt en de jachtakte van de jager wordt ingetrokken omdat het vangen van dieren met een strik verboden is.

Zeven dode N329-dassen in drie jaar

Brabants Dagblad 19-11- 2008

OSS - Zielloos, een meter of wat van het asfalt verwijderd, ligt deze dinsdagochtend enkele uren lang een vrouwtjesdas in de grasberm van de N329 in Oss. Bij stichting Das&Boom in Beek-Ubbergen is het dode dier langs de Graafsebaan driemaal gemeld. "Het is het zevende slachtoffer op die weg sinds 2005", zegt medewerker Marc Moonen....

... Das&Boom registreert sinds 1990, aldus Moonen, alle plekken waar dassen het slachtoffer zijn geworden. "Tot 2000 haalden we overal ook zelf de dieren op, maar sindsdien beperken we ons tot

de registratie." De informatie wordt aan wegbeheerders doorgespeeld met het doel, dat deze maatregelen nemen. Moonen weet dat in de plannen voor de Weg van de Toekomst (de N329) ook dassentunnels voorkomen. Hij hoopt dat de stichting bij de uitvoering wordt betrokken: "In die zin, dat de tunnels in elk geval op de goede plek komen én droog blijven."

foto Chris van Cromvoirt

Zandheuvel in wachtkamer

Baarnsche Courant, 24-12-2008

Het plan voor Parkwijk De Zandheuvel is op het laatste moment uit het Ontwerpbestemmingsplan Drakenburgergracht gehaald. De reden is dat het voornemen om op het terrein aan de Zandheuvelweg reguliere woningen te bouwen, op de nodige belemmeringen stuit.

Zo zouden er dassenburchten zijn (beschermde diersoort), wat moet blijken uit een in februari 2009 door ecologen van de stichting Das&Boom te houden veldonderzoek. De ligging in de natuurgevoelige Ecologische Hoofdstructuur geeft beperkingen, terwijl ook het gewijzigd economisch tij invloed heeft op het tempo van de 225 nieuw te bouwen woningen....

Burnley badger digger avoids prison

Lancashire Telegraph, sunday 15th March 2009

A MAN who was chased by police after digging out a badger sett has avoided a jail sentence.

Magistrates heard John Paul Fielden, 20, was caught by two officers in Cliviger after villagers spotted him and two friends interfering with a sett last August. Yesterday, Fielden, of Oxford Road, Burnley, was handed a 12-month prison sentence suspended for 90 days and a one-

Fielden admitted the badger offence

year community order.

He was also ordered to pay £75 costs and had items found at the scene seized.

Magistrates told Fielden he only avoided jail after admitting the charge, brought by RSPCA prosecutors. Chairman of the bench Graham Jagger said: "Had you not pleaded guilty you would have gone to prison.

"This is a serious offence and obviously the public are very unhappy with people who carry out offences such as this. You ought to know that."

A court heard last month that Fielden and his friends fled after being chased by police when they were caught digging out a badger sett.

However, they left behind a terrier dog which was later knocked down and killed by a train.

Fielden was eventually caught by PCSO Dave Johnson and PC John Fairhurst close to the A646.

He and his friends were found to have left behind a spade, netting, a transponder and a metal ring, which magistrates were told could be used to interfere with a badger sett.

After the hearing, RSPCA inspector Dave Anforth said: "I think the sentence is what we expected because this is an offence that was possibly committed because of peer pressure.

"This is a very serious offence and it is taken seriously by the RSPCA and by courts.

"The magistrates made it clear that a custodial sentence is the preferred option for this charge."

Another charge against Fielden of hunting wild animals with a dog was withdrawn at the earlier hearing.

Volltrunken in Goslar: Dachs war breit wie eine Amsel

flensburg-online.de, 8. Juli 2009

Am Dienstag, dem 7. Juli 2009, gegen 23.00 Uhr, meldete ein Autofahrer einen vermeintlich toten Dachs auf der Kreisstraße 32 zwischen den Ortschaften Hahndorf und Groß Döhren. Die eingesetzte Funkstreife staunte nicht schlecht, als sie am Ort eintraf. Genau auf der Straßenmitte saß ein Dachs und schaute die Beamten ungläubig an.

Das unverletzte Tier ließ sich nicht verscheuchen. Der Grund war schnell gefunden. In unmittelbarer Nähe befand sich ein Kirschbaum, an dessen überreifen Früchten sich das Tier verköstigt hatte. Der Tiermagen hatte die Früchte zu Alkohol verarbeitet und der Dachs war, wie man umgangssprachlich sagt "breit wie eine Amsel".

Zudem litt er unter kirschkernhaltigem Durchfall. Mit einem Besen wurde er schließlich überzeugt, die Fahrbahn zu verlassen und den Rausch auf der Wiese neben der Straße auszuschlafen. Ob es aufgrund seines Zustandes zu Eheproblemen kam, konnte bis Dienstag nicht geklärt werden.

